

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО - ХОРОВИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Л.А. Теряєва, кандидат педагогічних наук, викладач Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна
Ю.В. Потапко, студентка Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

Анотація. Спів – самий доступний для дітей вид музичної діяльності. Співати можуть всі діти. Як же навчити дитину правильно співати? Які методи та форми роботи необхідно використовувати для розвитку вокальних здібностей дошкільників? З цією метою розглянемо формування та розвиток вокально-хорових навичок.

Ключові слова: вокально-хорові навички; формування; розвиток; класифікація; методика; репертуар; методи; етапи; форми; види роботи; вокально-хорова діяльність.

Вступ. Для формування вокально-хорових навичок необхідно знати особливості їх розвитку та класифікацію. Вокально-хорові навички досліджували О.Раввінов, А.Болгарський, А.Кифенко, Ю.Юцевич та інші. Для нашого дослідження ми за основу взяли класифікацію вокально-хорових навичок, яку пропонує А.Болгарський, більш детально її вивчили і застосували для формування і розвитку вокально-хорових навичок дошкільників.

Мета дослідження - розвиток вокально-хорових навичок у дошкільників. Завдання дослідження: виховання у дітей інтересу до співочої діяльності; формування співочих навичок; розвиток виконавської майстерності; емоційний розвиток; розширення музичного кругозору.

Матеріали і методи дослідження. Вокально-хорові навички - це автоматизовані дії співака, які забезпечують інтонаційно чисте та художньо-виразне виконання пісень, слуховий самоконтроль та дружній вокально-хоровий ансамбль з іншими дітьми. Для дітей дошкільного віку важливими є такі вокально-хорові навички, як: співацька постава, правильне звукоутворення, вокальне дихання, артикуляція та чітка дикція, стрій, звуковедення, інтонування, ансамбль і художня виразність.

У дітей дошкільного віку голосові зв'язки ще тільки розвиваються і необхідно пам'ятати про охорону дитячого співочого голосу (враховувати вокальний діапазон дитини при доборі пісенного репертуару; берегти голос дитини (не співати довго, не повторювати безцільно пісню); слідкувати, щоб діти не кричали під час співу).

При доборі пісенного репертуару важливо враховувати художню цінність твору; доступність для розуміння дітей; відповідність віковим діапазнам і вокальним можливостям; інтерес дітей до пісні.

Формуванню вокально-хорових навичок сприяє проведення різних видів вокально-хорової діяльності, а саме: вокально-хорова робота; музично-дидактичні ігри; сприйняття музики; дихальна гімнастика; вправи для артикуляції; інтонаційно-фонетичні вправи.

Пропонуємо наступні методи для розвитку вокально-хорових навичок:

- вокально-рухова гімнастика;
- вправи на розвиток дихання;
- вокально-хорові вправи;
- артикуляційна гімнастика;
- дикційна розминка;
- мовні і ритмічні ігри;
- музичні поспівки та пісні;
- музичні ігри зі співом.

Знання методичної роботи з дошкільниками над піснею є дуже важливою. Для вивчення пісні необхідно застосовувати послідовність етапів розучування, а саме:

- вивчення слів пісні;
- розучування мелодії;
- робота над труднощами;
- робота над чистотою інтонації та ритмом;
- спів дружним ансамблем;
- концертне виконання.

Під час поетапного розучування пісень у дітей поступово формуються і розвиваються вокально-хорові навички, зміцнюються голосові зв'язки, вокальне дихання, музична пам'ять, покращується інтонація, артикуляція, звукоутворення, стрій та груповий ансамбль виконання пісень.

Пропонуємо розглянути етапи методичної роботи над піснею:

Перший етап: педагог виконує пісню – дошкільники її слухають і запам'ятовують; педагог показує рухи – діти повторюють .

Другий етап роботи: промовляння тексту в ритмі пісні, неголосно, пошепки; проспівування складних фрагментів зі словами; вокалізація пісень на склад «лю»; моделювання висоти звуку рукою; спів з ритмічним проплескуванням; спів на звук «у»; спів «луною» у вигляді гри «Я і ви».

Третій етап роботи : спів а capella; метод уявного співу; використання дитячих музичних інструментів; гра «Впізнай пісню по ритму»; спів з ритмічним акомпанементом; вокалізація пісень на склад «лю»; спів по фразам вголос і про себе.

Четвертий етап роботи: спів по підгрупах; гра «Чий ряд знає краще слова?»; диригування дитячим хором; гра «Рухаємося з пісенькою»; гра «Чарівна паличка»; гра «Виступ по телевізору»; інсценування пісень; спів від імені різних персонажів; змагання «Хлопчики і дівчатка» (з методом порівняльного аналізу); виконання пісень для гостя-персонажа.

П'ятий етап методичної роботи проводиться тоді, коли пісня вже розучена і потребує сценічного втілення; співу під караоке; супровіду на дитячих музичних інструментах; співу під фонограму; сценічне оформлення: костюми, аксесуари, декорації; участь у «Фабриці зірок».

Результати дослідження. Для розвитку вокально-хорових навичок у дошкільників дієвими є такі форми роботи, як участь дітей у:

- музично - тематичних вечорах розваг;
- концертах дитячого хору (ансамблю);
- святкових ранках;
- вокально - хорових конкурсах;
- у районних заходах («Талановита малеча»).

У Закладах Дошкільної Освіти ефективними є наступні форми роботи з вихователями:

- музичний всеобуч для молодих вихователів;
- групова консультація; індивідуальна консультація;
- репетиція святкового ранку, розваги.

Для розвитку вокально-хорових навичок дітей корисними вважаємо такі форми роботи з батьками, як:

- консультації;
- методичні листки;
- практикум;
- «круглий стіл»;
- виступ батьків на святах, розвагах;
- допомога в підготовці до районних заходів та конкурсів.

Висновок. Для формування вокально-хорових навичок у дошкільників важливими є: цікавий добір пісенного репертуару; методика поетапного розучування пісні; охорона дитячого голосу; ігрові форми і методи навчання; різні види вокально-хорової діяльності; робота з вихователями та батьками.

Список використаних джерел:

1. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посібник. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 248 с.
2. Бабіченко Н.А. Формування вокально-хорових навичок підлітків у позашкільних навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2019. 25 с.
3. Теряєва Л. А. Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики з диригентсько-хорової підготовки на основі модульного навчання. *Науковий часопис* / Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: збірник наукових праць. Вип. 20 (25).